

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Warszawie

**PROGRAM
DZIAŁALNOŚCI
2011 rok**

SPIS TREŚCI

Wstęp	str	3
1. Działalność w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	str	5
1.1. Doradztwo w zakresie PROW 2007-2013	str	5
1.2. Aktywizacja społeczności lokalnej i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w ramach rozwoju regionalnego	str	6
1.3. Propagowanie europejskich standardów bezpieczeństwa żywności / GMP, GHP/	str	6
2. Działalność w zakresie ekonomiki	str	8
2.1. Doradztwo ekonomiczno- produkcyjne	str	8
2.2. Doradztwo rachunkowe	str	9
2.3. Doradztwo kredytowe	str	10
2.4. Doradztwo marketingowe	str	11
2.5. Doradztwo z zakresu przedsiębiorczości	str	12
3. Działalność w zakresie technologii produkcji rolniczej	str	13
3.1. Produkcja roślinna	str	14
3.2. Produkcja zwierzęca	str	15
3.3. Produkcja ogrodnicza (warzywnicza i sadownicza)	str	15
3.4. Grupy producentów rolnych	str	15
3.5. Zasada wzajemnej zgodności cross compliance	str	16
3.6. Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej		16
4. Działalność w zakresie ekologii i ochrony środowiska	str	19
4.1. Ekologia	str	19
4.2. Ochrona środowiska	str	21
5. Działalność w zakresie gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki	str	24
5.1. Agroturystyka	str	25
5.2. Produkt regionalny i tradycyjny oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego	str	25
5.3. Inne działania z zakresu gospodarstwa wiejskiego	str	26
6. Działalność w zakresie wydawnictw i promocji	str	28
6.1. Wydawnictwa	str	28
6.2. Promocja	str	29
7. Działalność w zakresie realizacji projektów unijnych i krajowych	str	33
8. Działalność w zakresie edukacji i informacji	str	34
8.1. Doskonalenie zawodowe kadry doradczej MODR	str	34
8.2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe producentów rolnych	str	35
9. Inne rodzaje działalności	str	41
9.1. Współpraca z samorządem terytorialnym i rządowymi jednostkami organizacyjnymi	str	41
9.2. Współpraca ze szkołami i uczelniami i instytutami naukowymi	str	42
9.3. Współpraca z innymi podmiotami	str	43
9.4. Współpraca ze środkami masowego przekazu	str	44

Wstęp

Europejski model rolnictwa, wypracowany przez Unię Europejską w ramach reform Wspólnej Polityki Rolnej, ma zapewnić rozwój produkcji rolnej w zgodzie z wymogami środowiskowymi, uwzględniać potrzeby w zakresie jakości żywności, zróżnicowania produktów, jakości środowiska i ochrony przyrody.

W związku z tym Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w roku 2011 między innymi będzie kontynuował działania związane z wdrażaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Ponadto doradcy MODR w swojej pracy skoncentrują się na następujących priorytetach:

1. Doradztwo w zakresie pozyskiwania środków finansowych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
2. Upowszechnianie problematyki dotyczącej stopniowego wdrażania zasady wzajemnej zgodności cross-compliance wraz z oceną gospodarstwa i opracowywaniem planów dostosowania gospodarstw do tych wymogów.
3. Upowszechnianie problematyki dostosowania warunków produkcji rolnej do standardów Unii Europejskiej.
4. Działania promocyjno doradcze na rzecz ekonomicznego rozwoju gospodarstw rolnych i przedsiębiorczości na terenach wiejskich.
5. Upowszechnianie innowacji technologicznych i technicznych w poszczególnych systemach produkcji rolniczej.
6. Doradztwo w zakresie aktywnego tworzenia grup producenckich oraz powiązanie tych grup z zakładami przetwórczymi.
7. Upowszechnianie problematyki ekologii i ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.
8. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz aktywizacja mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodu
9. Doradztwo z zakresu rejestracji i promocji produktu regionalnego i tradycyjnego
10. Podejmowanie współpracy z przedstawicielami społeczności lokalnych w celu realizacji zadań z wykorzystaniem środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego.
11. Współpraca z partnerami krajowymi i zagranicznymi w zakresie działalności doradczej i szkoleniowej.

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie, wyżej wymienione priorytety będzie realizował poprzez zadania w ramach poszczególnych działalności. Zadania statutowe i zadania wynikające z potrzeb producentów rolnych oraz sytuacji rynkowej realizowane będą w sześciu oddziałach: Bielicach, Ostrołęce, Płocku, „Poświętnem” w Płońsku, Radomiu, Siedlcach i w siedmiu Terenowych Zespołach Doradczych z powiatów: legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, wołomiński, warszawski zachodni podległych bezpośrednio dyrektorowi MODR. Łącznie doradztwo jest prowadzone na terenie 37 powiatów, w tym 314 gmin. Na terenie tym pracuje 484 doradców MODR. Prace doradcze będą uwzględniały specyfikę produkcji rolnej w poszczególnych rejonach województwa.

ORGANIZACJA SŁUŻB DORADCZYCH na terenie województwa mazowieckiego

- Bielice
- Radom
- Siedlce
- Płock
- Płońsk
- Ostrołęka
- TZD podległe dyr. MODR

1. Działalność w zakresie rozwoju obszarów wiejskich

1.1. Doradztwo w zakresie PROW 2007-2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest głównym dokumentem określającym zakres i formę wsparcia obszarów wiejskich w Polsce. Łączna kwota dofinansowania ze środków publicznych w ramach Programu to około 17,2 mld euro. Część z tej kwoty została już wykorzystana poprzez uruchamianie od 2007 działań, tj: *„Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych terenach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”*, *„Modernizacja gospodarstw rolnych”*, *„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”*, *„Renty strukturalne”*, *„Ułatwianie startu młodym rolnikom”*, *„Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne”*, *„Programy rolnośrodowiskowe”*, *„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”*, *„Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności”*, *„Odnowa i rozwój wsi”*, *„Funkcjonowanie lokalnej grupy działania”*, *„Korzystanie z usług doradczych przez rolników i właścicieli lasów”*, *„Działania informacyjne i promocyjne”*.

Doświadczenia roku 2010 wskazują, iż wdrażanie poszczególnych działań PROW 2007-2013 wkroczyło w szczytowy okres i niebawem należy spodziewać się wyczerpania limitów finansowych na działania cieszące się największym zainteresowaniem rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Tak jak w latach poprzednich również w roku 2011 podstawowym i najbardziej aktualnym elementem działalności MODR Warszawa w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w 2011 roku będzie pomoc rolnikom i pozostałym mieszkańcom obszarów wiejskich w jak najefektywniejszym wykorzystaniu dotacji finansowej.

Po licznych szkoleniach w poprzednich latach, coraz większego znaczenia nabiera indywidualne doradztwo na rzecz beneficjentów obszarów wiejskich w kierunku prawidłowego wykorzystania dofinansowania z poszczególnych działań Programu.

W realizację PROW 2007-2013 będą zaangażowani wszyscy specjaliści MODR. Współpracować będziemy z jednostkami samorządu terytorialnego, ARiMR, szkołami i instytucjami zajmującymi się informacją na temat pomocy finansowej dla sektora rolnego. Zadania będą realizowane poprzez:

- a) doradztwo indywidualne – konsultacje na miejscu i telefoniczne,
- b) szkolenia statutowe z uruchamianych w danym roku działań PROW 2007-2013,
- c) konkursy, pokazy, wystawy i artykuły w prasie,

- d) płatne usługi doradcze dla rolników w zakresie wypełniania wniosków lub innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych.

Zaplanowano zorganizowanie 613 szkoleń stacjonarnych z zakresu PROW 2007-2013.

1.2. Aktywizacja społeczności lokalnej i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w ramach rozwoju regionalnego

W latach poprzednich ARiMR uruchomiła działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” oraz „Odnowę i rozwój wsi”. Środki finansowe z tych działań wpływają na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich, umożliwią rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego, wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej tych terenów. Pozyskiwanie tych funduszy jest ściśle uzależnione od aktywności społeczności lokalnej w zakresie inicjatyw oddolnych, dlatego też ważne jest propagowanie *podejścia LEADER* zmierzającego do tworzenia partnerstw publiczno-prywatnych i włączenie ich do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw.

W 2011 r. wzorem lat ubiegłych, planowana jest kontynuacja współpracy z zainteresowanymi LGD w szczególności poprzez udzielanie wsparcia merytorycznego beneficjentom działań w ramach naborów projektów ogłaszanych przez LGD, opracowywania wniosków z zakresu pozyskiwania funduszy na realizację projektów społecznych zgodnych z Lokalną Strategią Rozwoju (LSR), realizacji szkoleń organizowanych przez grupy oraz promocji inicjatyw LGD mających na celu popularyzację obszaru działania grup. Kontynuowana będzie również współpraca z partnerem społecznym tj. starostwem, gminą oraz innymi organizacjami i stowarzyszeniami. Zakres współpracy z poszczególnymi LGD jest zróżnicowany i w dużej mierze zależy od aktywności i otwarcia na współpracę poszczególnych grup.

Działania na rzecz aktywizacji środowisk lokalnych i przedsiębiorczości w ramach rozwoju regionalnego obszarach wiejskich będą promowane na szkoleniach, imprezach, konkursach, wystawach organizowanych przez MODR.

4.3 . Propagowanie europejskich standardów bezpieczeństwa żywności / GMP, GHP/

Obecność Polski w Unii Europejskiej jak i dokonujące się od kilku lat procesy dostosowawcze w rolnictwie ukierunkowują doradztwo rolnicze na działania związane z problematyką dotyczącą procesu dostosowania warunków produkcji rolnej do standardów

Unii Europejskiej. Doradztwo w zakresie rozwoju obszarów wiejskich na 2011 rok obejmie propagowanie standardów jakościowych, w tym Dobrych Praktyk Produkcyjnych GMP, Dobrych Praktyk Higienicznych GHP, systemu HACCP, Integrowanej Produkcji /IP/ oraz zasad rolnictwa zrównoważonego. Uruchomione w ramach PROW na lata 2007-2013 działania „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” oraz „Działania informacyjne i promocyjne” umożliwiają osiągnięcie przez beneficjentów wyższych dochodów przy jednoczesnym wytwarzaniu produktów wysokiej jakości, dbaniu o wpływ całego procesu wytwarzania i przetwarzania produktów rolnych na środowisko.

Popularyzacja tych zagadnień prowadzona będzie na zaplanowanych szkoleniach, oraz poprzez udzielanie indywidualnych porad w zależności od potrzeb.

Tabela nr 1

Zestawienie szkoleń planowanych w 2011 r. w ramach działań PROW 2007-2013

Nr działania	Nazwa zadania	Ilość szkoleń
Oś 1.	Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego	
111.	Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie	
112.	Ułatwianie startu młodym rolnikom	31
113.	Renty strukturalne	6
114.	Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów	6
121.	Modernizacja gospodarstw rolnych	43
123.	Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej- informacja	
125.	Poprawa i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa informacja – informacja	
132.	Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności	
	System Chronionych Nazw Pochodzenia i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności /produkt regionalny i tradycyjny/	
	produkcja ekologiczna	
	integrowana produkcja (IP)	3
133.	Działania informacyjne i promocyjne	
142.	Grupy producentów rolnych	2
Oś 2	Poprawa środowiska naturalnego obszarów wiejskich	
211.	Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych	73
212.	obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) + jednolite płatności obszarowe	
214.	Program rolno-środowiskowy	174
221.	Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż	8
223.	rolne	
226.	Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych	
Oś 3	Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki	
311.	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	15
312.	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	5
321.	Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	
313	Odnowa i rozwój wsi	
Oś 4.	Leader	
4.	Leader informacja	
PROW 2007-2013 ogólnie		247
Razem		613

2. Działalność w zakresie ekonomiki

2.1. Doradztwo ekonomiczne – produkcyjne

Kontynuując praktykę lat ubiegłych doradcy do spraw agrobiznesu będą, co miesiąc sporządzali kalkulacje kosztów produkcji roślinnej i zwierzęcej, które służą badaniu sytuacji ekonomicznej w poszczególnych kierunkach produkcji rolniczej. Wykonywane kalkulacje będą podstawą do opracowywania kalkulacji zbiorczych, które są udostępniane zainteresowanym w formie ulotek oraz poprzez zamieszczanie w biuletynie „Wiś Mazowiecka” i innych pismach. Ponadto podobnie jak w ubiegłych latach zostanie wydana publikacja zawierająca kalkulacje produkcji roślinnej i zwierzęcej charakterystyczne dla obszaru, na którym działa Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Rolnikom są one pomocne przy wyborze kierunków produkcji, często są podstawą dla banków do oceny planów przedsięwzięć inwestycyjnych, a także są wykorzystywane przez komisje wojewódzkie do wartościowego szacowania strat w rolnictwie wynikłych z różnego rodzaju klęsk. Doradca wykorzystuje kalkulacje przy opracowywaniu i ocenie planów przedsięwzięć oraz analizie opłacalności produkcji rolniczej. W sporządzanych kalkulacjach wyliczana jest nadwyżka bezpośrednia, która jest miarą ekonomiczną wykorzystywaną w klasyfikacji gospodarstw rolniczych według standardów UE.

Planowane jest przygotowanie około 317 sztuk kalkulacji produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Aby dodatkowo rozpropagować wśród rolników metodykę liczenia nadwyżek bezpośrednich zakłada się przeprowadzenie szkoleń tematycznych w tym zakresie: „Analiza opłacalności produkcji narzędziem zarządzania gospodarstwem rolnym”.

Ponadto przygotowywane będą informacje na temat wysokości średnich cen, plonów i kosztów zbioru dla różnych rodzajów upraw rolniczych, które zostały w jakimś stopniu uszkodzone w wyniku niekorzystnych warunków atmosferycznych. Informacje te będą wykorzystane do sporządzenia protokołów z szacowania strat powstałych na skutek klęsk żywiołowych jakie mogą wystąpić w przyszłym roku. Pracownicy nasi będą również członkami komisji gminnych powołanych przez Wojewodę Mazowieckiego do szacowania strat w uprawach.

Zagadnieniem kontynuowanym jest kwestia obowiązkowych ubezpieczeń upraw rolnych. Od lipca 2008 roku każdy rolnik ubiegający się o dopłaty obszarowe do produkcji zobowiązany jest ubezpieczyć minimum 50% swoich upraw. Ubezpieczając uprawy od skutków takie jak: przymrozki, powodzie suszy i gradobicia rolnicy mogą liczyć na dotacje w wysokości połowy kosztów polisy. Roślinami, do których można otrzymać

dopłatę do ubezpieczenia są: zboża, kukurydza, rzepak, rzepik, rośliny strączkowe, truskawki, drzewa i krzewy owocowe, chmiel, tytoń ziemniaki i buraki cukrowe. Nie ubezpieczenie upraw może oznaczać dla rolników kary pieniężne. Z doświadczenia lat poprzednich widać, że rolnicy upraw nie ubezpieczają z uwagi na fakt wysokich kosztów składek ubezpieczeniowych. Temat ten będzie realizowany na prowadzonych przez nasz Ośrodek szkoleniach i udzielanych poradach.

Kontynuowane będzie temat prowadzenie zestawień danych na rynku nawozów mineralnych. Dane wykorzystywane będą przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Od stycznia do czerwca danego roku ceny zbierane będą comiesięcznie, a w drugim półroczu kwartalnie.

2.2. Doradztwo rachunkowe

Doradztwo rachunkowe będzie związane z propagowaniem i prowadzeniem rachunkowości rolnej według standardów unijnych tzw. Polski FADN. Rachunkowość ta prowadzona jest od 2004 roku przy współpracy i wsparciu Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie. System zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych oparty jest o stosowną ustawę z 2000 r. Jego podstawowym celem jest określanie rocznych dochodów wytworzonych w gospodarstwach rolnych, wykonywanie analiz ekonomicznych dla różnych grup gospodarstw rolnych oraz ocena sytuacji w rolnictwie i na rynkach rolnych.

Od 2010 roku wprowadzone zostały nowe zasady klasyfikacji gospodarstw rolnych. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych opiera się obecnie nie na Standardowej Nadwyżce Bezpośredniej (SGM), lecz na parametrze Standardowej Produkcji (SO). Ta zmiana wpłynie w istotny sposób na dobór gospodarstw do badań. Zgodnie z wytycznymi IERiGŻ województwo mazowieckie ma dwa lata na dostosowanie się do nowego planu doboru.

Działania z tego zakresu będą polegały na:

a) Prowadzeniu ksiąg rachunkowości rolnej

W 2011 roku w tym systemie prowadzone będzie 1 500 ksiąg w gospodarstwach rolnych o różnych typach produkcji i wielkościach ekonomicznych. Ponadto pracownicy Działu Ekonomiki nadzorować będą merytorycznie prowadzenie ksiąg rachunkowości, przygotowanie nowej wersji aplikacji Polski FADN we wszystkich komputerach pracowników oraz prowadzić będą systematyczne kontrole zapisów w terenie.

b) Prowadzeniu szkoleń

Praca w ramach tego systemu rachunkowości nie będzie możliwa bez szkoleń, zarówno dla doradców jak i dla rolników. Dla rolników będą to szkolenia powiatowe propagujące i zachęcające do czynnego udziału w tym systemie rachunkowości.

Na szkoleniach tych przedstawiane będą uzyskiwane wyniki oraz analizowane będą wygenerowane z programu raporty dotyczące indywidualnych gospodarstw rolnych.

Ponadto w niektórych gospodarstwach prowadzących rachunkowość w ramach systemu FADN prowadzone będą zapisy w książkach „Agrokoszty”. Dotyczyć one będą niektórych gałęzi produkcji rolniczej, co rocznie wybieranych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

2.3. Doradztwo kredytowe

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej rola stosowanych instrumentów wsparcia rolnictwa ze środków budżetu państwa stopniowo ulega zmniejszeniu na rzecz wsparcia ze strony funduszy UE.

Kredyty preferencyjne istniejące od 1995 roku w tej formie i zakresie będą również dostępne w roku 2011. Na mocy Zarządzenia Prezesa ARiMR Nr 71 z dnia 08.07.2010 roku inwestorzy mogą ubiegać się o kredyty z następujących linii kredytowych:

- kredyty na przedsięwzięcia inwestycyjne w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa,
- kredyty na zakup gruntów rolnych,
- kredyty na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie ukończyły 40- go roku życia,
- kredyty branżowe,
- kredyty na wprowadzenie nowych technologii produkcji w gospodarstwie,
- kredyty na zwiększenie lub rozpoczęcie produkcji mających na celu wykorzystanie posiadanej bazy produkcyjnej,
- kredyty na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie przez grupy producentów rolnych,
- kredyty kłaskowe.

Działania związane z funkcjonowaniem kredytów preferencyjnych przedstawiają się następująco:

- prowadzenie szkoleń oraz zamieszczanie informacji w prasie branżowej na temat dostępnych linii kredytowych,
- doradztwo dla podmiotów ubiegających się o wsparcie finansowe w wyborze najodpowiedniejszej linii kredytowej do planowanego przedsięwzięcia,
- pomoc w sporządzaniu planów przedsięwzięć dla gospodarstw rolnych i innych podmiotów dla celów kredytowania,
- opracowywanie ulotek dotyczących zasad kredytowania w rolnictwie,
- prowadzenie komputerowego rejestru podmiotów, którym opracowano plany przedsięwzięć lub biznes plany.

2.4. Doradztwo marketingowe

Informacja marketingowa skupiająca się na odpowiedziach na następujące pytania: jak sprzedać?, gdzie sprzedać?, po ile sprzedać? produkty rolne oraz gdzie kupić?, po ile? środki do produkcji, jest bardzo ważnym ogniwem całego procesu produkcyjnego. Pracownicy Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego czynić będą starania, aby te informacje zbierane i publikowane przez dział były wiarygodne i obejmowały szeroki zakres tematyczny.

Działania w tym zakresie będą polegały na:

- uczestniczeniu w zintegrowanym systemie informacji rynkowej poprzez cotygodniowe zbieranie cen z wytypowanych targowisk, oraz przekazywanie ich do Departamentu Informacji MRiRW;
- przygotowywaniu comiesięcznych opracowań do dodatku ekonomicznego „Wsi Mazowieckiej” pt. „Co, Gdzie, Po ile?” zawierających aktualne informacje cenowe i marketingowe dotyczące środków produkcji i produktów rolniczych (ceny z targowisk, skupu żywca i mleka, nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, pasz, maszyn i narzędzi dla rolnictwa, materiałów budowlanych). W sporządzanych opracowaniach będą wykorzystywane informacje napływające Internetem, a dotyczące cen oraz prognoz cenowych podstawowych artykułów rolnych w krajach Unii Europejskiej;
- przygotowywaniu kwartalnych zestawień cen nawozów mineralnych oraz punktów sprzedaży nawozów – zestawienia te są przesyłane do Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

2.5. Doradztwo z zakresu przedsiębiorczości

Systematycznie zmniejszająca się opłacalność produkcji rolniczej, a tym samym zmniejszenie dochodów gospodarstw rolnych wymusza poszukiwanie nowych dróg poprawy sytuacji finansowej rodzin rolniczych. Zmianom mają sprzyjać programy unijne, których celem jest pobudzenie aktywności gospodarczej na obszarach wiejskich. Rozwój przedsiębiorczości i poprawa konkurencyjności firm działających na wsi sprzyjać będzie zagospodarowaniu lokalnej siły roboczej.

Rozwijanie przedsiębiorczości dotyczy nowych przedsięwzięć zarówno w działalności pozarolniczej jak i rolniczej. W 2011 roku analogicznie jak w latach poprzednich działania przedsiębiorczości obejmują:

- propagowanie przykładów przedsiębiorczości na obszarach wiejskich poprzez typowanie najlepszych gospodarstw, firm i ich produktów do udziału w konkursach: np. Agroliga, „Polski Producent Żywności”, „Sposób na sukces”,
- przygotowanie we współpracy z SGH raz na kwartał „Ankiety gospodarstwa rolnego”, które są materiałem dla Instytutu Rozwoju Gospodarczego SGH do kwartalnych opracowań pt. „Koniunktura w rolnictwie”- informacje o możliwościach i potrzebach finansowych producentów rolnych
- promocję na targach, dożynkach i innych imprezach (organizowanych przez nasz Ośrodek) wyróżniających się firm oraz gospodarstw rolnych z terenu działania MODR Warszawa,
- propagowanie informacji poprzez artykuły i szkolenia na temat dostępnych środków z funduszy europejskich na rozwój małych i średnich firm,
- wskazywanie źródeł finansowania działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich – PROW 2007 – 2013 – współpraca z Fundacją na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa,
- organizację szkoleń, w których zakresie znajdzie się tematyka związana z samodzielnym prowadzeniem działalności gospodarczej przez rolnika.

Zadania z zakresu agrobiznesu będą realizowane w ramach form szkoleniowych ujętych w tabeli nr 8.

3. Działalność w zakresie technologii produkcji rolniczej

W 2011 roku wiodącym zadaniem będzie realizacja oceny gospodarstw rolnych w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności oraz opracowywanie planów dostosowawczych. Planowana jest kontynuacja prac związanych z upowszechnianiem wiedzy na temat rozwiązań technologicznych spełniających wymagania wzajemnej zgodności. Zamierzamy upowszechniać proekologiczne metody produkcji ze szczególnym uwzględnieniem działań ułatwiających uzyskanie Certyfikatu Integrowanej Produkcji. Wdrażana i upowszechniana będzie wiedza na temat najnowszych rozwiązań technologicznych w produkcji roślinnej, ogrodniczej i zwierzęcej proponowanych przez ośrodki naukowe. Zwrócona zostanie uwaga na dostosowanie jakości produktów rolnych do standardów unijnych. Planowane jest wspieranie inicjatyw sprzyjających współpracy grupowej wśród rolników. Wskazywane będą aktualne propozycje dotyczące alternatywnych kierunków produkcji roślinnej, ogrodniczej i zwierzęcej. W pracach doradczych zostanie uwzględniona specyfika produkcji rolnej w poszczególnych powiatach.

Działania technologiczne w 2011 roku obejmą:

- prowadzenie oceny gospodarstw rolnych w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności oraz opracowywanie planów dostosowawczych,
- upowszechnianie wiedzy na temat rozwiązań technologicznych i warunków gospodarowania zgodnych z zasadami wzajemnej zgodności,
- wskazywanie możliwości pozyskiwania środków finansowych na rozwój gospodarstw z funduszy UE i krajowych,
- upowszechnianie i pogłębianie wiedzy dotyczącej Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej;
- wskazywanie korzyści wynikających z uzyskania Certyfikatu Integrowanej Produkcji oraz udzielanie rolnikom pomocy we wdrażaniu metod IP,
- wskazywanie skutecznych metod ochrony roślin przed chorobami i szkodnikami w aspekcie ograniczania liczby stosowanych chemicznych środków ochrony roślin,
- upowszechnianie wiedzy na temat nowych gatunków i odmian roślin uprawnych oraz ich praktyczną ocenę,
- udostępnianie rolnikom poletek demonstracyjnych z nowymi odmianami roślin uprawnych oraz organizowanie pokazów pracy maszyn rolniczych na Polu Doświadczalnym MODR,

- prowadzenie Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego w ramach współpracy ze Stacją Doświadczalną Oceny Odmian w Kawęczynie i udział w ustalaniu wojewódzkiej Listy Zalecanych Odmian dla zbóż i ziemniaków,
- udział w konkursie europejskich technologii produkcji pszenicy ozimej (prezentacja – w ramach Dni Pola w Niemczech),
- upowszechnianie w produkcji rolniczej nowych rozwiązań z zakresu mechanizacji i budownictwa,
- upowszechnianie wiedzy na temat unijnych standardów jakościowych płodów rolnych,
- upowszechnianie wiedzy dotyczącej organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych i wspieranie działań umożliwiających zawiązywanie nowych grup,
- upowszechnianie wiedzy na temat doskonalenia bazy paszowej z uwzględnieniem uprawy kukurydzy oraz roślin łąkowo-pastwiskowych oraz strączkowych,
- poprawianie efektywności wykorzystania składników nawozowych ze szczególnym uwzględnieniem nawozów naturalnych i organicznych,
- organizowanie wystaw maszyn rolniczych oraz płodów rolnych;
- opracowywanie porad i publikacji propagujących wyniki prac doradczych,
- współpracę z Mazowiecką Izbą Rolniczą, związkami branżowymi, samorządami, uczelniami i instytutami rolniczymi, firmami oferującymi środki produkcji dla rolnictwa oraz z rynkami hurtowymi.

3.1. Produkcja roślinna

Wzorem lat ubiegłych zaplanowano praktyczną ocenę nowych gatunków i odmian roślin uprawnych z uwzględnieniem roślin przeznaczonych na cele energetyczne. Prowadzone będą trzy zbożowe doświadczenia odmianowe w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (współpraca ze Stacją Doświadczalną Oceny Odmian w Kawęczynie). Nowości gatunkowe i odmianowe roślin uprawnych zostaną zaprezentowane na Polu Doświadczalnym MODR. Kontynuowane będzie doskonalenie wiedzy dotyczącej spełniania unijnych standardów jakościowych płodów rolnych. Zaplanowano ocenę skuteczności różnych metod ochrony upraw przed chorobami i szkodnikami w aspekcie ograniczania ilości dostępnych chemicznych środków ochrony roślin. Planowana jest realizacja prac związanych z poprawą bazy paszowej przede wszystkim dla bydła i trzody chlewnej oraz dla innych zwierząt. Wskazywane będą nowe alternatywne kierunki w produkcji roślinnej.

3.2. Produkcja zwierzęca

W produkcji zwierzęcej zadaniem podstawowym będzie również wdrażanie i upowszechnianie rozwiązań technologicznych zapewniających spełnienie minimalnych wymagań wzajemnej zgodności ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu zwierząt. W chowie bydła mlecznego planowane są prace mające na celu wzrost wydajności i zapewnienie najwyższej jakości mleka, a w zakresie tuczu trzody chlewnej kontynuowane będą prace związane z poprawą mięsności. Planowane jest doradztwo w zakresie chowu bydła mięsnego. Prowadzone będzie również doradztwo w zakresie doskonalenia produkcji pszczelarskiej, a szczególnie w zakresie zwalczania chorób pszczół. Ponadto wskazane zostaną alternatywne możliwości chowu mniej znanych gatunków zwierząt.

3.3. Produkcja ogrodnicza

W produkcji ogrodniczej (warzywniczej i sadowniczej) wiodącym zadaniem będzie wdrażanie i upowszechnianie rozwiązań technologicznych zapewniających spełnienie minimalnych wymagań wzajemnej zgodności. Upowszechniona i pogłębiona zostanie wiedza na temat Integrowanej Produkcji warzyw i owoców. Prowadzona będzie ocena skuteczności różnych metod ochrony upraw warzywniczych oraz sadowniczych przed chorobami i szkodnikami w aspekcie ograniczania ilości dostępnych chemicznych środków ochrony roślin. Zaplanowano praktyczną ocenę nowych odmian wybranych gatunków warzyw oraz roślin sadowniczych. Prowadzone będzie doradztwo w zakresie cięcia drzew i krzewów owocowych oraz nawożenia doglebowego i dolistnego. Wskazywane będą inne alternatywne możliwości produkcji warzywniczej i sadowniczej. Zwrócona zostanie uwaga na przestrzegane unijnych standardów jakościowych płodów ogrodniczych.

3.4. Grupy producentów rolnych

Działania dotyczące grup producenckich, wzorem lat ubiegłych będą obok doradztwa technologicznego obejmowały przede wszystkim upowszechnianie wiedzy na temat zmian w prawodawstwie unijnym i krajowym, związanym z funkcjonowaniem grup producentów rolnych i możliwością uzyskania wsparcia finansowego ze środków publicznych. Planowana jest realizacja doradztwa w zakresie wybranych przez rolników zagadnień dotyczących organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych (m. in. wspólna organizacja sprzedaży produktów, prowadzenie dokumentacji grupy), upowszechniana będzie wiedza na temat dobrze funkcjonujących grup na terenie województwa i kraju.

Wykaz grup producentów rolnych i grup rolników przedstawia tabela nr 3.

3.5. Zasada wzajemnej zgodności cross compliance

Działania dotyczące popularyzacji zasady wzajemnej zgodności (cross compliance) oraz BHP w gospodarstwie rolnym. Upowszechniona i pogłębiona zostanie wiedza na temat rozwiązań technologicznych zapewniających spełnienie wymagań wzajemnej zgodności w produkcji rolniczej. Prowadzona będzie ocena gospodarstw w zakresie spełniania zasad wzajemnej zgodności, a ponadto zaplanowano opracowywanie planów dostosowawczych dla gospodarstw, w których stwierdzone zostaną niezgodności.

3.6. Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej

Kontynuowane będą działania dotyczące propagowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, a szczególnie uwaga podobnie jak w latach ubiegłych zostanie zwrócona na dwa najważniejsze zagadnienia:

- ograniczanie niekorzystnego wpływu produkcji rolniczej na środowisko naturalne;
- ograniczanie nakładów na środki ochrony roślin oraz nawozy mineralne poprzez racjonalną gospodarkę tymi środkami.

Zadania będą realizowane za pomocą metod doradczych ujętych w tabeli nr 2 .

Tabela nr 2

Zestawienie planowanych metod doradczych w 2011 roku z zakresu technologii produkcji rolniczej

L.p.	Metody doradcze	Ilość szkoleń MODR
1	Szkolenia stacjonarne, w tym:	503
	produkcja roślinna	113
	produkcja zwierzęca	57
	produkcja ogrodnicza	38
	Zasady wzajemnej zgodności Cross compliance	266
	inne	29
2	Szkolenia wyjazdowe	219
3	Pokazy, w tym:	295
	produkcja roślinna	103
	produkcja ogrodnicza	23
	produkcja zwierzęca	156
	inne	13
4	Imprezy (także wystawy produktów rolnych, kiermasze)	78
5	Kursy (chemizacyjne, operatorów kombajnów, operatorów pras)	188
6	Konkursy	13
7	Demonstracje - produkcja roślinna, w tym:	315

	<i>ilość ha</i>	471,95
	zboża	195
	<i>ilość ha</i>	282,75
	kukurydza na ziarno	4
	<i>ilość ha</i>	4
	kukurydza na kiszonkę	39
	<i>ilość ha</i>	45,5
	ziemniaki	42
	<i>ilość ha</i>	40,5
	buraki cukrowe	7
	<i>ilość ha</i>	14,5
	oleiste	12
	<i>ilość ha</i>	67,95
	strączkowe i motylkowe	10
	<i>ilość ha</i>	11,25
	użytki zielone	1
	<i>ilość ha</i>	1
	inne (wierzba energetyczna, kolekcje odm. kukurydzy, sorgo)	5
	<i>ilość ha</i>	4,5
8	Demonstracje – produkcja ogrodnicza, w tym:	37
	<i>ilość ha</i>	18,35
	warzywa gruntowe	17
	<i>ilość ha</i>	9,9
	warzywa pod osłonami	14
	<i>ilość ha</i>	0,45
	sadownicze	6
	<i>ilość ha</i>	8
9	Demonstracje - produkcja zwierzęca w tym:	45
	il. szt.	1476
	bydło mleczne	34
	il. szt.	848
	bydło mięsne	0
	il. szt.	0
	drób (bez strusi)	0
	il. szt.	0
	strusie	0
	il. szt.	0
	trzoda chlewna	10
	il szt	423
	inne (cielęta, gospodarka nawozowa w gosp. mleczarskich, daniele)	1
	il. szt.	205
10	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej	
	ilość gospodarstw	54
	ha	1091,43

**Ewidencja grup producentów rolnych i grup rolników
współpracujących z MODR w 2011 r.**

L.p.	Rodzaj grupy	Plan
Grupy producentów rolnych /liczba rolników		
1	Zbożowe	1x/12
2	Okopowe	1/11
3	Owoce i warzywa	1x/56
4	Owoce	1x/57
5	Warzywa	4x/71
6	Produkcja mleka	1x +2/195
7	Tucz trzody chlewnej	4x/215
8	Inne*	1x +2/310
Razem		18 (13x+5)/927
Grupy rolników/liczba rolników		
1	Zbożowe	20/309
2	Okopowe	3/31
3	Owoce	3/31
4	Warzywa	3/40
5	Produkcja mleka, opasy	40/729
6	Tucz trzody chlewnej	12/247
7	Inne w tym 2-ekologiczne i 1 tytoniowa	3/37
Razem		84/1424

Grupy zarejestrowane u Marszałka są oznaczone literą X

4. Działalność w zakresie ekologii i ochrony środowiska

Zadania z zakresu ekologii i ochrony środowiska planowane przez MODR na 2011 rok, będą kontynuacją realizowanych działań z poprzednich lat, wpisujących się w aktualne priorytety i kierunki zrównoważonego rozwoju, ujęte w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Wynikają również z Planu Działania dla Żywności Ekologicznej i Rolnictwa w Polsce na lata 2007-2013 Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, określającego strategię rozwoju rolnictwa ekologicznego w kraju na najbliższe lata. Najistotniejsze z planowanych zadań, odnoszące się jednocześnie do aktualnej problematyki ekologii i ochrony środowiska w rolnictwie to:

- wspieranie wdrażania programów rolnośrodowiskowych w województwie mazowieckim;
- doradztwo i działania na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego w województwie;
- popularyzacja ochrony środowiska w rolnictwie oraz doradztwo, obejmujące problematykę ograniczania zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego;
- popularyzacja energetyki odnawialnej;
- propagowanie wiedzy i doradztwo w zakresie unijnego wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w ramach Osi 2 – Środowiskowej PROW 2007-2013 oraz działania Osi 1 – *uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności – Rolnictwo ekologiczne*;
- popularyzacja wymogów ochrony środowiska dla gospodarstw rolnych wynikających z zasady wzajemnej zgodności.

4.1. Ekologia

Rolnictwo ekologiczne

Stale utrzymujący się ciągły rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce, o czym świadczy zwiększająca się liczba gospodarstw i przetwórni ekologicznych, jest przyczyną rosnącego zapotrzebowania na doradztwo z zakresu rolnictwa ekologicznego. W województwie mazowieckim notowana jest największa liczba przetwórni ekologicznych oraz trzecia w skali kraju wielkość powierzchni upraw objętych systemem rolnictwa ekologicznego.

W 2011 roku MODR będzie prowadził działania na rzecz rolnictwa ekologicznego w skali województwa mazowieckiego, uwzględniające bieżące doradztwo indywidualne w tym zakresie, a także szkolenia dotyczące systemu rolnictwa ekologicznego w warunkach unijnych, z uwzględnieniem obowiązujących procedur i wymogów oraz aspektów marketingu

produktów ekologicznych (w tym wymogi jakościowe, oznakowanie, opakowanie). Istotne będzie informowanie rolników w ramach tych form współpracy o aktualnościach związanych z unijnym i krajowym prawodawstwem rolnictwa ekologicznego.

W ramach wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego promowana będzie żywność ekologiczna na kiermaszach i wystawach urządzanych w ramach imprez organizowanych przez MODR, w tym także w trakcie dożynek i współorganizowanych imprez lokalnych. W 2011 roku po raz piąty zorganizowane zostaną Targi Ekologiczne w Ostrołęce, które mają pomóc w ożywieniu rynku żywności ekologicznej w rejonie, gdzie najbardziej dynamicznie w województwie wzrasta liczba gospodarstw ekologicznych. W ramach targów przewidziana jest wystawa i kiermasz produktów ekologicznych oraz konkurs wiedzy ekologicznej. Kiermasze żywności ekologicznej planowane są podczas kolejnych Międzynarodowych Dni z Doradztwem Rolniczym w Siedlcach, V Wiosny na Polu i w Ogrodzie, również podczas Giełdy Rolniczej w Płocku, Jesiennego Jarmarku „Od pola do stołu” w Poświętnym.

W ramach udziału w działaniach promocyjnych rolnictwa ekologicznego realizowanych w skali kraju, MODR planuje kontynuację realizacji wojewódzkiego etapu IV edycji krajowego Konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne, ogłaszanego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz CDR w Brwinowie Oddział Radom, służącego promowaniu idei rolnictwa ekologicznego w kraju. Konkurs jest przeprowadzany na poziomie wojewódzkim i krajowym, ma charakter otwarty, jest skierowany do gospodarstw ekologicznych z certyfikatem i przebiega w dwóch kategoriach: „ekologia-środowisko” oraz „ekologiczne gospodarstwo towarowe”. Finał Konkursu planowany jest na Dożynkach Wojewódzkich.

Programy rolnośrodowiskowe

Programy rolnośrodowiskowe służą wsparciu działalności rolniczej ukierunkowanej na ochronę środowiska oraz na zachowanie walorów przyrodniczych obszarów wiejskich. Programy rolnośrodowiskowe jako najważniejszy instrument polityki środowiskowej w UE, są jedynym obligatoryjnym dla wszystkich krajów członkowskich instrumentem WPR, realizowanym w ramach krajowego priorytetu – Zachowanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych obszarów wiejskich. W związku z priorytetowym znaczeniem programów rolnośrodowiskowych w działalności doradczej z zakresu ekologii, w 2011 roku MODR kontynuował będzie realizację zadań związanych ze wspieraniem ich wdrażania na terenie województwa mazowieckiego, poprzez:

- szkolenia promujące Program rolnośrodowiskowy na lata 2007-2013 wśród rolników województwa mazowieckiego;
- współpracę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie upowszechniania uregulowań prawnych i obowiązujących procedur;
- pomoc doradczą rolnikom, którzy będą chcieli skorzystać z płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych;
- doradztwo dla gospodarstw realizujących Programy rolnośrodowiskowe.

Istotną formą doradczą będą szkolenia z tego zakresu dla rolników, omawiające m.in.: warunki uzyskiwania płatności na zasadach przewidzianych w Programie rolnośrodowiskowym na lata 2007-2013; tzw. podstawowe wymagania jako wymóg przy realizacji programu. Zaplanowano w sumie 175 szkoleń z tego zakresu oraz 10 pokazów dotyczących oceny łąkowych zbiorowisk roślinnych pod kątem Programu rolnośrodowiskowego.

Ponadto ważną formą działalności będzie przygotowywanie przez doradców rolnośrodowiskowych MODR dokumentacji rolnośrodowiskowej dla nowych beneficjentów Programu.

4.2. Ochrona środowiska

Wymogi ochrony środowiska jako zasadniczy element wprowadzonej w ramach Wspólnej Polityki Rolnej zasady współzależności, stanowią aktualnie kluczowy warunek funkcjonowania gospodarstw rolnych i produkcji żywności.

Ograniczanie zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego

W zakresie ograniczania zanieczyszczeń środowiska pochodzenia rolniczego prowadzone będzie doradztwo indywidualne, zwłaszcza w zakresie prawidłowej gospodarki nawozami naturalnymi, szkolenia oraz programy o charakterze doradczym. MODR kontynuował będzie popularyzację wymogów ochrony środowiska dla gospodarstw rolnych, które mają ograniczać i przeciwdziałać powstawaniu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, wpływających negatywnie na stan środowiska.

W 2011 roku MODR będzie kontynuował swój udział w realizacji Programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych w gminie Korytnica oraz w zlewni rzeki Sony w latach 2008-2012, związanych z wdrażaniem Dyrektywy Azotanowej UE w naszym kraju. Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonują dwa wyznaczone obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami z produkcji rolniczej – obszary osn, na których realizowane

były pierwsze programy działań w latach 2004-2008. W ramach kontynuacji prowadzona będzie współpraca z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Warszawie w realizacji zadań ujętych w programach działań, prowadzone będzie doradztwo przy realizacji obowiązujących rolników działań, w tym pomoc przy aktualizowaniu rejestrów i innej dokumentacji oraz szkolenia dla rolników objętych programem. W województwie mazowieckim Programami działań dla obszarów osn objęte są 492 gospodarstwa rolne.

Istotnym działaniem w zakresie ochrony środowiska jest aktualne wdrażanie w kraju tak zwanej unijnej Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) - dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r, ustanawiającej ramy wspólnotowe w dziedzinie polityki wodnej. MODR na zaproszenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie będzie brał udział w pracach subgrupy eksperckiej dotyczącej Ramowej Dyrektywy Wodnej, w tym sieci zlewni pilotażowych.

Energetyka odnawialna

Odnawialne źródła energii to jeden z kluczowych punktów „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”, zakładającej perspektywiczny wzrost wykorzystania OZE, co wymaga aktywnego udziału użytkowników energii w jej realizacji. MODR podejmował będzie nadal działania propagujące odnawialne źródła energii na obszarach wiejskich, zwłaszcza w zakresie produkcji i wykorzystania biomasy na cele energetyczne, wskazanej jako podstawowe źródło energii odnawialnej w warunkach krajowych w „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej”. Doradztwo z tego zakresu realizowane będzie w formie porad, pokazów i szkoleń.

Na 2011 rok planowana jest kolejna edycja konferencji z zakresu energetyki odnawialnej, realizowanej corocznie w Poświętnym, z udziałem naukowców i przedstawicieli branży energetyki odnawialnej, adresowana do rolników i doradców, przedstawicieli samorządów, nauczycieli i przedsiębiorców.

Zadania z zakresu ekologii i ochrony środowiska będą realizowane za pomocą metod doradczych ujętych w tabeli nr 4.

**Zestawienie metod doradczych
z zakresu ekologii i ochrony środowiska w 2011**

	Zadania	plan
1	Szkolenia stacjonarne, w tym:	294
	Ekologia, w tym:	209
	- programy rolnośrodowiskowe	175
	- rolnictwo ekologiczne	34
	- inne	
	Ochrona środowiska, w tym:	85
	-w ramach działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych - osn	12
	- inne	73
2	Szkolenia wyjazdowe	8
3	Wystawy	2
4	Kiermasz	5
5	Konkursy	3
6	Pokazy	18
7	Gospodarstwa ekologiczne (liczba) - z certyfikatem - przedstawiające produkcję I, II i III rok	1041
8	Gospodarstwa rolnośrodowiskowe*	5338
9	Programy doradcze:	2
	Programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych - osn	2
	gospodarstwa współpracujące	492

* gospodarstwa rolnośrodowiskowe tzn. gospodarstwa realizujące program rs w 2011 r.

5. Działalność w zakresie gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki

W wyniku przemian gospodarczych, które nastąpiły w Polsce na początku lat dziewięćdziesiątych rolnictwo stało się mało dochodowe. Warunkiem rozwoju obszarów wiejskich jest uruchomienie wszelkich form przedsiębiorczości prowadzących do tworzenia nowych miejsc pracy. Specjaliści MODR do spraw gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki w 2011 roku będą prowadzić działania na rzecz integracji i mobilizacji społeczności lokalnych na wsi, doradztwo na rzecz rodziny wiejskiej oraz współpracę z samorządami, instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców terenów wiejskich.

Działania na rzecz integracji i zwiększenia aktywności społeczności lokalnych na wsi realizowane będą w oparciu o popularyzację działalności pozarolniczych, takich jak agroturystyka i turystyka wiejska.

W ramach współpracy z rodziną wiejską podejmowane będą takie działania, które będą wspierały prawidłowe jej funkcjonowanie i spełnianie wszystkich funkcji mających na celu zapewnienie członkom rodziny właściwych warunków bytu i rozwoju.

Integrację społeczności lokalnych planujemy wspierać poprzez inicjowanie wspólnych działań, których celem będzie poprawa jakości życia na wsi, edukacja społeczna młodzieży, zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi. Naszym zadaniem będzie pomoc rolnikom w pozyskiwaniu środków finansowych przewidzianych w PROW.

Działalność z zakresu gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki będzie realizowana poprzez:

- prowadzenie działań (doradztwo, szkolenia, promocja) w zakresie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz współpraca ze stowarzyszeniami agroturystycznymi,
- upowszechnianie zasad higieny zdrowotnej, racjonalnego żywienia rodziny wiejskiej, produkcji żywności o wysokich walorach zdrowotnych oraz przetwórstwa i przechowywania w gospodarstwie domowym,
- działania w zakresie estetycznego zagospodarowania zagrody wiejskiej,
- organizację współpracy z młodzieżą w celu kształtowania jej prawidłowych nawyków i rozwijania zainteresowań w tym wspieranie klubów 4H,
- aktywizację mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodu oraz popularyzację przedsiębiorczości pozarolniczej,
- działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi mazowieckiej oraz promocja produktów regionalnych i lokalnych.

5.1. Agroturystyka

Największy nacisk w programie działalności z zakresu gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki położony zostanie na dalsze wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych. Agroturystykę będziemy promować jako sprawdzoną i dynamicznie rozwijającą się formę działalności dodatkowej na wsi. Planujemy zarówno dalszą współpracę z 332 już funkcjonującymi gospodarstwami, jak i prowadzenie działań przygotowujących nowe gospodarstwa do podjęcia działalności. Organizowane będą szkolenia, wyjazdy studyjne, kursy i konkursy. Prowadzone będą programy doradcze pomagające przygotować gospodarstwa do świadczenia usług.

Będziemy też udzielać informacji i pomagać w pozyskiwaniu funduszy na prowadzenie i rozwój działalności agroturystycznej, w ramach działań Osi 3: PROW na lata 2007 – 2013 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”.

Prowadzone będą działania w zakresie promocji gospodarstw agroturystycznych, w tym:

- opracowywanie i wydawanie materiałów reklamowych – planowane jest wydanie katalogu „Gospodarstwa Agroturystyczne Północnego Mazowsza”,
- organizacja konkursów – m. in. przeprowadzony zostanie wojewódzki etap konkursu na „Najlepsze gospodarstwo agroturystyczne”,
- organizacja własnych i udział w innych imprezach promocyjnych, w tym planowana jest organizacja Mazowieckich Targów Agroturystycznych.

Wskazywane będą także inne sposoby uzyskiwania dochodu ze źródeł pozarolniczych w oparciu o posiadane zasoby znajdujące się w gospodarstwie.

5.2. Produkt regionalny i tradycyjny oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego -

Prowadzone będą działania obejmujące identyfikację, ochronę i promocję oryginalnych, tradycyjnych i regionalnych produktów żywnościowych wytwarzanych w gospodarstwach.

Upowszechniana będzie wiedza z zakresu produktu tradycyjnego i regionalnego, sprzedaży bezpośredniej, działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej oraz wymagań dotyczących wytwarzania i sprzedaży produktów, a także źródeł finansowego wsparcia takiej działalności. Oferowana będzie pomoc w przygotowywaniu wniosków o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych. Popularyzowana będzie Sieć Dziedzictwa Kulinarne Mazowsze.

Prowadzone działania będą miały również na celu rozwijanie pozarolniczych form aktywności zawodowej m.in. takich jak: rękodzieło, ginące zawody, rzemiosło, obrzędy.

Mieszkańcy wsi zainteresowani tymi zagadnieniami nabędą umiejętności i poszerzą wiedzę, oferowana będzie im pomoc w pozyskiwaniu funduszy unijnych na uruchomienie i rozwijanie działalności pozarolniczej.

Produkty tradycyjne promowane będą na targach, festynach, imprezach o zasięgu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Wzorem lat ubiegłych będziemy organizatorami wojewódzkich konkursów: „Najlepszy produkt tradycyjny” i „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”, co w dużym stopniu zachęca rolników do wytwarzania produktów tradycyjnych we własnych gospodarstwach i wiąże się z uzyskaniem przez nich korzyści finansowych.

Wykaz działań szkoleniowych z zakresu gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki znajduje się w tabeli nr 8.

5.3 Inne działania z zakresu gospodarstwa wiejskiego

W ramach dbałości o zdrowie i prawidłowy rozwój rodziny organizowane będą pokazy i szkolenia mające na celu naukę prawidłowego żywienia. Upowszechniania będzie informacja o dostępnych badaniach profilaktycznych (mammografia, densytometria i in.) oraz zostaną przeprowadzone szkolenia z zakresu (chorób układu krążenia, nowotworów, cukrzycy, otyłości itp.). Specjalistki ds. gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki współpracować będą z instytucjami i placówkami zajmującymi się profilaktyką zdrowotną.

Podejmowane będą działania na rzecz rozszerzania asortymentu produkowanej w gospodarstwie żywności przeznaczonej na samozaopatrzenie, np. produkcja szerokiej gamy warzyw, owoców i ich przetwarzanie. Planowane jest propagowanie gospodarowania metodami ekologicznymi i upowszechnianie zachowań proekologicznych jako czynnika poprawiającego jakość życia – z tego zakresu planowane są demonstracje, programy doradcze oraz konkursy.

Propagowane będzie właściwe zagospodarowanie i urządzanie domu wiejskiego i jego otoczenia. Zdobyta wiedzę i umiejętności z powyższych działań mieszkańcy wsi będą mogli zweryfikować podczas 40 gminnych i powiatowych olimpiad.

Organizowana będzie współpraca z dziećmi i młodzieżą w ramach 19 klubów edukacyjnych. W działalność klubową włączani będą rodzice i dorośli członkowie rodzin, co powinno sprzyjać wzajemnemu zrozumieniu i wytwarzaniu silniejszych więzi rodzinnych. Podejmowanie przez dzieci i młodzież z klubów działań na rzecz środowiska lokalnego, realizacji projektów rozwijających zainteresowania członków, udział w imprezach lokalnych i regionalnych (festyny, dożynki, konkursy itp.) ma na celu rozwijanie i zdobywanie umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie. We współpracy z młodzieżą podejmowana

będzie też tematyka związana z popularyzacją zachowań proekologicznych. Ważnym elementem będzie organizowanie działań pozwalających młodzieży poznawać zagadnienia związane z Unią Europejską.

Działalność na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi mazowieckiej, kultywowania tradycji regionalnych realizowana będzie poprzez organizowanie i udział w różnorodnych imprezach pozwalających na szeroką prezentację osiągnięć w tym zakresie. Udział w targach, wystawach, kiermaszach pozwoli mieszkańcom wsi zaprezentować swoje wyroby i zaoferować je klientom.

Integracji społeczności służyć też będą organizowane spotkania okolicznościowe, wspólne wyjazdy do teatrów, muzeów. Przygotowanie imprez wymaga wcześniejszego zaangażowania, podjęcia działań organizacyjnych, współdziałania, nawiązania współpracy z samorządami i władzami lokalnymi, co skutkuje zacieśnianiem więzi społecznych.

Zadania z zakresu agroturystyki i gospodarstwa wiejskiego będą realizowane za pomocą metod doradczych ujętych w tabeli nr 5.

Tabela nr 5

Zestawienie metod doradczych z zakresu Gospodarstwa Wiejskiego i Agroturystyki

Lp.	Zadania	Razem
1.	Agroturystyka:	
	a) współpraca z gospodarstwami	332
	b) opracowanie katalogu	1
	c) kursy	3
	d) szkolenia wyjazdowe	51
2.	Programy doradcze	28
3.	Demonstracje	4
4.	Współpraca z młodzieżą – kluby 4H	19
5.	Pokazy	75
6.	Organizacja okolicznościowych spotkań gminnych, rejonowych	7
7.	Profilaktyka zdrowotna	8

6. Działalność w zakresie wydawnictw i promocji

6.1. Wydawnictwa

Działalność wydawnicza Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego to ważna dziedzina pracy doradczej. Za jej pośrednictwem możliwa jest popularyzacja wśród producentów rolnych województwa mazowieckiego i ich rodzin najnowszych osiągnięć nauki i praktyki rolniczej, informacji rynkowych i marketingowych, zagadnień ustawodawstwa rolnego, kierunków i finansowych instrumentów wspierania rozwoju wsi i rolnictwa, itp. Działalność ta ma także na celu pomoc doradcom w przygotowywaniu różnorodnych materiałów ułatwiających realizację zadań.

Nad całością procesu wydawniczego MODR czuwa Rada Wydawnictw, w skład której wchodzi przedstawiciele poszczególnych oddziałów.

Najważniejszą pozycją wydawniczą w 2011 r. będzie miesięcznik „Wieś Mazowiecka” - fachowe czasopismo rolnicze o charakterze informacyjno-instruktażowym, kierowane do rodzin rolniczych na terenie województwa mazowieckiego. Na jego łamach publikowane będą m.in. zagadnienia związane z unowocześnianiem gospodarstw rolnych i podnoszeniem ich efektywności, rozwijaniem przedsiębiorczości na terenach wiejskich, propagowaniem gospodarowania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej, doskonaleniem i kształceniem zawodowym producentów rolnych, estetycznym urządzeniem obejść gospodarskich oraz wieloma innymi zagadnieniami mającymi na celu poprawę warunków pracy i życia na wsi. Szczególne miejsce zajmować będzie problematyka finansowego wsparcia rolników wynikająca z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Będą zamieszczane we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa informacje w formie instruktażowej o możliwościach korzystania z środków PROW, a także informacje o nowych ustawach i zarządzeniach dotyczących rolnictwa.

W 2011 roku kontynuowana będzie we "Wsi Mazowieckiej" rubryka dotycząca wdrażania Lokalnych Strategii Działania. Rubryka ta będzie udostępniona członkom Lokalnych Grup Działania, by mogli na bieżąco informować mazowieckich rolników o efektach pracy.

Planuje się także wyszukiwanie i prezentowanie na łamach naszego miesięcznika osiągnięć rolników z terenu Mazowsza jako przykładu powodzenia w branży rolniczej.

Planuje się również przeprowadzenie akcji promocyjnej „Wsi Mazowieckiej” mającej na celu zwiększenie jej nakładu poprzez omawianie zawartości każdego numeru w lokalnych

rozgłoszeniach radiowych, zachęcenie urzędów gmin do prenumeraty „Wsi Mazowieckiej” poprzez stworzenie im możliwości promowania się na łamach naszej gazety, wprowadzenie artykułów poruszających aktualne problemy wsi, opisywanie gospodarstw i rodzin rolniczych.

Integralną częścią miesięcznika „Wieś Mazowiecka” jest dodatek ekonomiczny „Agrobiznes”, zawierający informacje potrzebne producentom rolnym przy podejmowaniu decyzji gospodarczych, tj. zagadnienia z zakresu ekonomiki i rachunkowości rolnej, systemu kredytowania rolnictwa, prognozy i opinie ekonomiczne, aktualne ceny środków do produkcji rolniczej oferowanych w różnych punktach handlowych i targowiskach województwa mazowieckiego.

Oprócz miesięcznika, MODR będzie w 2011 roku publikował broszury, ulotki, katalogi i inne nieperiodyczne pozycje wydawnicze o tematyce fachowej. Nakład i tematykę wymienionych wydawnictw ustalać będzie Rada Wydawnictw biorąc pod uwagę aktualne założenia polityki rolnej oraz potrzeby producentów rolnych.

Prowadzona też będzie dokumentacja związana z nadawaniem międzynarodowego numeru identyfikacyjnego ISBN wydawnictwom nieperiodycznym oraz przekazywane będą egzemplarze obowiązkowe do Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej.

Wydawnictwa MODR będą upowszechniane podczas różnych imprez organizowanych, bądź współorganizowanych przez Ośrodek. (*Wykaz imprez tabela nr 6*)

6.2. Promocja

Działalność promocyjna firmy jest niezwykle ważna ze względu na kreowanie pozytywnego wizerunku firmy wśród odbiorców jej usług. Planuje się w 2011 roku przygotowywanie różnych materiałów z tego zakresu: zaproszeń, plakatów, identyfikatorów, wizytówek, plansz wystawowych, dyplomów, zaświadczeń ukończenia szkolenia, kursu itp. podziękowań, listów intencyjnych, kalendarzy, teczek firmowych, papieru firmowego oraz innych materiałów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania firmy.

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi własną stronę internetową umożliwiającą producentom rolnym szybki dostęp do informacji. W 2011 roku podejmowane będą działania mające na celu dalszy jej rozwój i popularyzację na Mazowszu.

Planuje się optymalizację strony poprzez:

- zastosowanie rotatora powodującego zmniejszenie wysokości strony i eliminującego konieczność jej przewijania,

- wprowadzenie systemu logowania użytkowników, umożliwiającego im dostęp do informacji chronionej,
- wprowadzenie zakładek w artykułach i treści,
- facelifting szablonu strony,
- wprowadzanie na bieżąco dodatkowych usprawnień w funkcjonowaniu strony i ułatwiających eliminację błędów.

Podjęte zostaną działania mające na celu pozyskanie płatnych reklam na stronę MODR od producentów maszyn i urządzeń, nawozów, środków ochrony roślin, banków udzielających kredytów rolnikom itp.

Nawiązana zostanie stała współpraca z biurami prasowymi, połączona ze stałą i wzajemną wymianą informacji z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Mazowieckim Urzędem Marszałkowskim. Celem jest bezpośrednie i szybkie informowanie o wszelkich inicjatywach prawnych i innych dotyczących rolnictwa. Informacje będą pozyskiwane w Biurach Obsługi Prasowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Urzędu Marszałkowskiego.

**Wykaz imprez wojewódzkich organizowanych i współorganizowanych
przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie**

Lp.	Nazwa i miejsce imprezy	Data imprezy	Zaangażowanie MODR	Zakres działalności MODR na imprezie	Osoba odpow. z ramienia MODR za org. Imprezy/Oddział
MARZEC					
1	Targi Edukacyjne	3 marca	organizator	Organizacja imprezy	Maria Kacprowska/ Poświętne
KWIECIEŃ					
2	"Kiermasz Wielkanocny" Szydłowiec	kwiecień	współorganizator	Pomoc w przygotowaniu sztuki ludowej - promocja produktów regionalnych	Teresa Sodel/ Radom
3	"Niedziela Palmowa", Łyse	kwiecień	uczestnik	Kiermasz rękodzieła ludowego, stoisko informacyjno-wydawnicze	Justyna Łada, Urszula Ciszewska/ Ostrołęka
4	"Kiermasz Wielkanocny"	kwiecień	współorganizator	Przygotowanie stoisk wystawienniczych	Iwona Olkowska/ Siedlce
5	"V Wiosna na Polu i w Ogrodzie"	17 kwietnia	współorganizator	Organizacja i przeprowadzenie imprezy	Anna Olędzka/ Siedlce
6	"Mazowieckie Targi Przedsiębiorczości" w Sochaczewie	25 kwietnia	współorganizator	Organizacja i przeprowadzenie imprezy	Urszula Mielczarek/ Bielice
MAJ					
7	"XV Święto Kwitnącej Wiśni"	8 maja	współorganizator	Koordinacja imprezy, wykłady, zorganizowanie wystawy maszyn i środków do produkcji rolniczej	Robert Głównka/ Radom
8	"Agroturystyka na Mazowszu"	maj	współorganizator	Organizacja imprezy	Anna Siewierska/Warszawa
9	"XX Giełda Rolnicza w Łącku"	29 maja	organizator	Organizacja imprezy	Krzysztof Pielach/ Płock
10	"Wystawa Zwierząt Hodowlanych Święto Mleka", Płoniawy Bramura	30 maja	współorganizator	Organizacja pokazów wystaw i tp	Barbara Karol/ Ostrołęka
CZERWIEC					
11	"Goszczyńskie sady drogą do sukcesu"	czerwiec	współorganizator	Ustalenie programu, uzgodnienie wykładów, zaproszenie gości, zorganizowanie wystawy maszyn środków do produkcji sadowniczej,	Marek Dobrowolski/ Radom
12	"VIII Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Sierpcu"	czerwiec	współorganizator	Przygotowanie stoiska, nagrody dla hodowców	Grazyna Gołębiewska/ Płock
13	"43. Niedziela Sannicka"	czerwiec	uczestnik	Stoisko informacyjne	Anna Orlik/ Płock

				MODR	
14	"XII mazowieckie Dni Rolnictwa"	18-19 czerwca	organizator	Organizacja imprezy	Ewa Straszewska /Poświętne
SIERPIEŃ					
16	"Dni Papryki" w Potworowie	7 sierpnia	współorganizator	Wystawa	Jerzy Baran/ Radom
18	"Miodobranie Kurpiowskie", Myszyniec	sierpień	uczestnik	Prezentacja gospodarstw agroturystycznych, stoisko informacyjno-wydawnicze	Urszula Ciszewska, Danuta Tyc/Ostrołęka
19	"Dni Kukurydzy", Andrzejewo	sierpień	współorganizator	pole demonstracyjne z kolekcją odmian kukurydzy, wystawa produktów rolnych, kiermasz wydawnictw MODR, stoisko informacyjne, konkurs wiedzy rolniczej, degustacja potraw tradycyjnych i regionalnych	Bogusław Świdorski/ Ostrołęka
21	"Święto Papryki" w Klwowie	21 sierpnia	współorganizator	Wystawa	Jerzy Baran/ Radom
WRZESIEŃ					
25	"Święto Kukurydzy i Kurpiowskie Święto Mleka", Dylewo	wrzesień	współorganizator	Przygotowanie pola demonstracyjnego z kolekcją odmian kukurydzy, stoisko informacyjno - wydawnicze, konkurs wiedzy rolniczej.	Jolanta Budzichowska, Urszula Ciszewska, Anna Sniadach/ Ostrołęka
26	"XIII Ogólnopolskie Targi Papryki"	wrzesień	uczestnik	Wystawa, kolekcja odmianowa, podsumowanie konkursu "Najładniejsza plantacja papryki"	Stanisław Szymański/ Radom
27	"XVIII Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym"	11 września	współorganizator	Organizacja i przeprowadzenie imprezy	Anna Olędzka/ Siedlce
28	"Dokopiny Ziemniaka" w Przesmykach	18 września	uczestnik	Promocja, udzielanie porad rolnikom	Stanisław Ługowski/ Siedlce
29	"XIII Dzień Kukurydzy i Buraka"	18 września	organizator	Organizacja imprezy	Ewa Straszewska/ Poświętne
30	"Mazowieckie Święto Chleba" - WOK Węgrów	wrzesień	współorganizator	Przygotowanie stoisk wystawienniczych	Iwona Olkowska/ Siedlce
31	"Targi Ekologiczne", Ostrołęka	25 września	organizator	Organizacja imprezy	Krystyna Berkowska/ Ostrołęka
PAŹDZIERNIK					
32	VI Jesienny Jarmark "Od pola do stołu"	2 października	org	Organizacja imprezy	Danuta Arcipowska/ Poświętne

33	"Dni Kukurydzy woj. Mazowieckiego i łódzkiego"	2 października	współorganizator	Punkt konsultacyjny, wystawa i kiermasz wydawnictw MODR, zakup pucharu dla zwycięzcy konkursu polowego,	Elżbieta Próchniak/ Bielice
----	--	----------------	------------------	---	--------------------------------

7. Działalność w zakresie realizacji projektów unijnych i krajowych

W 2011r oku Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie planuje realizację następujących projektów unijnych i krajowych.

Wykaz projektów złożonych i realizowanych przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7

Wykaz planowanych projektów w 2011 roku

Lp.	Nazwa	Nr programu	Wynik
1.	Zasady otrzymywania dopłat bezpośrednich a obowiązek spełnienia przez gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności, ze szczególnym uwzględnieniem programów zwalczania chorób zakaźnych	Konkurs nr 7 720-01-007-09/0008 umowa nr 0007-6900-FA1900008/09	Relacja III etap planowane 316 szkoleń
2.	Rolnik w systemie ratownictwa	POKL.08.01.02-14-018/08.	realizacja
3.	Smaki nadbużańskiej kuchni	PROW 2007-2013, oś IV Leader dz.nr. 4.1/413 - małe projekty	zatwierdzony do realizacji od 09.2010
4.	Api Czerwińsk na Grunwaldzkim szlaku	POKL 9.5	Złożono ocena formalna
5.	Akademia nowoczesnych umiejętności – aktywny w internecie, skuteczny w działaniu.	Projekt systemowy w ramach Działania 8.1.1	Planowany do złożenia
6.	Upowszechnianie polskich doświadczeń w rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich na terenie Obwodu Połtawskiego	MSZ „Pomoc zagraniczna 2011”	Planowany do złożenia

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

8. Działalność w zakresie edukacji i informacji

8.1. Doskonalenie zawodowe kadry doradczej MODR

Doskonalenie kadry doradczej w MODR Warszawa planowane jest zarówno poprzez uczestniczenie kadry doradczej w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje, jak również podczas szkoleń organizowanych przez ośrodek (w oddziałach i w siedzibach Terenowych Zespołów Doradczych). W miarę możliwości doradcy MODR będą uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje, takie jak: Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, i inne. W roku 2011 zaplanowano łącznie 513 szkoleń dla doradców. Doradcy zgłosili potrzeby szkoleniowe z następujących zakresów:

1. Dofinansowanie gospodarstw rolnych ze środków pozyskanych z poszczególnych działań PROW 2007-2013.
2. Zasady wypełniania wniosków o przyznanie płatności obszarowych, zmiany w 2011 r.
3. Lokalne Grupy Działania – pomoc finansowa i zasady księgowości.
4. Rachunkowość rolna oraz kredytowanie rolnictwa i obszarów wiejskich.
5. Obliczanie opłacalności poszczególnych kierunków produkcji, sporządzanie planów i zasady finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie oraz wykorzystanie programów komputerowych i systemów informacyjnych w działalności rolniczej i prowadzeniu gospodarstwa rolnego.
6. Obowiązek podatkowy i ubezpieczeniowy w gospodarstwie rolnym.
7. Stosowanie preparatów FM-Farming w polepszaniu jakości gleb.
8. Metody integrowane w uprawach rolniczych.
9. Nowoczesne technologie w produkcji roślinnej i zwierzęcej (nawożenie i ochrona, właściwy dobór odmian i ras oraz analiza kosztów produkcji).
10. GMO szanse i zagrożenia dla polskiego rolnictwa.
11. Tworzenie i funkcjonowanie grup producenckich.
12. Rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce, promocja i oznakowanie produktu ekologicznego.
13. Prowadzenie gospodarstwa rolnego w zgodzie z ochroną środowiska ze szczególną uwagą obszarów Natura 2000.
14. Energia odnawialna ze szczególnym uwzględnieniem biopaliw oraz uprawa roślin energetycznych.

15. Programy rolnośrodowiskowe na lata 2007 – 2013, ekspertyza przyrodnicza - ocena użytków zielonych pod kątem występowania cennych roślin, renowacja trwałych użytków zielonych.
16. Popularyzacja i dostosowanie gospodarstw rolnych do wymogów unijnych wymagań wzajemnej zgodności Cross Compliance.
17. Budowa, modernizacja i adaptacja budynków inwentarskich, dobrostan zwierząt.
18. Pszczoły w środowisku, rola pszczół w zapylaniu roślin, zwalczanie chorób pszczół.
19. Dziedzictwo kulturowe regionów jako element produktu agroturystycznego – tworzenie marki produktu.
20. Turystyka wiejska – podstawy zakładania działalności gospodarczej.
21. Prawo prasowe i autorskie, właściwe użytkowanie programu komputerowego Adobe InDesign do składu tekstu.
22. Poszukiwanie pozarolniczych źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych.
23. Metodyka doradztwa rolniczego, właściwe przygotowanie prezentacji.
24. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia szkód łowieckich.

8.2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe producentów rolnych

Kształcenie i doskonalenie zawodowe producentów rolnych jest realizowane przez doradców terenowych i specjalistów w oddziałach i obejmuje wszystkie wcześniej wymienione zakresy działalności. Będzie ono realizowane poprzez:

- a) Szkolenia stacjonarne** w zależności od potrzeb mają one zasięg lokalny (gmina) lub ponadlokalny (powiatowy, oddziałowy, wojewódzki). Szczegółowe tematy ustalane są przez organizatorów szkoleń z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb terenu. Podczas szkoleń omawiane są zagadnienia z poniższej tematyki.

z zakresu programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013

1. Wspieranie gospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW, jednolite płatności obszarowe).
2. Pozyskiwanie funduszy unijnych w ramach działań PROW 2007 – 2013 (w tym m.in. Modernizacja gospodarstw rolnych, Renty strukturalne , Ułatwianie startu młodym rolnikom, Zalesianie gruntów ornych oraz zalesianie gruntów innych niż orne i inne).
3. Minimalne wymagania wzajemnej zgodności cross compliance oraz bezpieczeństwo i higiena pracy w gospodarstwie rolnym.
4. Fundusze strukturalne na rzecz rozwoju regionalnego na lata 2007-2013.

z zakresu agrobiznesu

1. Kredytowanie rolnictwa i obszarów wiejskich.
2. Podatki i ubezpieczenia w rolnictwie.
3. Zarządzanie gospodarstwem rolnym w warunkach kryzysu.
4. Zasady sporządzania kalkulacji opłacalności produkcji rolnej oraz rachunku ekonomicznego gospodarstwa.

z zakresu technologii produkcji

1. Dostosowanie gospodarstw do wymogów wzajemnej zgodności cross compliance, ocena gospodarstwa , oraz związek spełnienia wymogów a uzyskanie płatności obszarowej.
2. Nowoczesne technologie w produkcji roślinnej, zwierzęcej i ogrodniczej (w tym dobór odmian, ras zwierząt, sposobu uprawy i hodowli oraz ochrony roślin).
3. Urządzanie i zarządzanie gospodarstwem rolnym zgodnie z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Dyrektywa Azotanowa.
4. Organizacja, funkcjonowanie grup producentów rolnych.
5. Wykorzystywanie alternatywnych metod nawożenia – EM Forming.

z zakresu ekologii i ochrony środowiska

1. Program rolnośrodowiskowy 2007 – 2013.
2. Ochrona środowiska w rolnictwie – ograniczenie zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, prawidłowa gospodarka nawozami naturalnymi.
3. System rolnictwa ekologicznego w warunkach unijnych z uwzględnieniem nowego prawodawstwa, obowiązujących procedur i wymogów oraz aspektów marketingu produktów ekologicznych.
4. Energetyka odnawialna, proekologiczne sposoby pozyskiwania i użytkowania biomasy jako alternatywnego źródła energii, metody produkcji biogazu.

z zakresu agroturystyki i gospodarstwa wiejskiego

1. Agroturystyka - jako alternatywne źródło dochodu na wsi, pozyskiwanie środków pomocowych na działalność agroturystyczną i przygotowanie nowych gospodarstw do świadczenia usług.
2. Produkt tradycyjny i regionalny jako źródło dochodu dla mieszkańców wsi, identyfikacja, udział w opracowaniu wniosków o wpisanie na Listę Produktów Tradycyjnych , wymagania dotyczące sprzedaży i wytwarzania produktów tradycyjnych
3. Estetyka zagospodarowania gospodarstwa i ogrodu przydomowego.

4. Bezpieczeństwo żywności – systemy GHP/GMP oraz HACCP w zakresie produkcji żywności w gospodarstwie rolnym.

b) Pokazy mają w większości zasięg lokalny . Mają one na celu nabycie przez uczestników praktycznych umiejętności.

z zakresu produkcji roślinnej, zwierzęcej, ogrodnictwa i sadownictwa i inne

1. Cięcie i formowanie drzew owocowych.
2. Prawdłowe pobieranie prób glebowych celem określenia zasobności gleby oraz ustalenia potrzeb nawozowych roślin.
3. Prawdłowe zaprawianie gleby i ziarna do siewu.
4. Prawdłowe przygotowanie opryskiwacza do zabiegów.
5. Rozpoznawanie chorób i szkodników w uprawach rolniczych (produkcja roślinna, sadownicza i warzywnicza).
6. Ocena warunków mikroklimatycznych w budynkach inwentarskich oraz parametrów przechowywania pasz w gospodarstwie rolnym.
7. Przygotowanie dobrej jakości pasz dla bydła i prawđłowe sporządzanie kiszonek i sianokiszonek.
8. Badanie zdrowotności wymion u krów.

z zakresu ekologii i ochrony środowiska

1. Klasyfikacja łąk do programów rolnośrodowiskowych.
2. Prawdłowe koszenie łąki w gospodarstwie ekologicznym.
3. Pokaz pracy pieca na biomasę .

z zakresu gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki

1. Polskie dziedzictwo kulinarne – tradycyjne dania świąteczne.
2. Przyzagrodowa produkcja żywności na potrzeby rodziny i rynku lokalnego.
3. Sporządzanie przetworów z owoców i warzyw z własnego ogrodu.
4. Przedsiębiorczość pozarolnicza mieszkańców wsi – rękodzieło, stroiki okolicznościowe, bukieciarstwo.

c) Szkolenia wyjazdowe organizowane będą w celu zapoznania ich uczestników z nowymi rozwiązaniami i ofertami z zakresu technologii produkcji, mechanizacji rolnictwa itp

Na targi: Międzynarodowe Targi Rolnicze Polagra Farm i Polagra Food, Międzynarodowe Targi Agrotechniki Sadowniczej w Warszawie, Targi Papryki, Międzynarodowe Targi Techniki Rolniczej AGRO-TECH –Kielce, XVI Targi Turystyki i Wypoczynku, AGRO SHOW w Bednarach.

Na wystawy rolnicze: AGROTECH, Dożynki wojewódzkie, Święto Kwiatów Owoców i Warzyw Skierniewicach, Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym w Siedlcach, Mazowieckie Dni Rolnictwa w Poświętnem, Międzynarodową Wystawę Sadowniczą w Warszawie, Dni Buraka i Kukurydzy, Dni Otwarte Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Młochów Dni Otwarte Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Radzików, ISIK Skierniewice i inne.

Na poletka doświadczalne: Stacja Doświadczalna Oceny Odmian Kawęczyn, Dni Otwarte w Bejo Zaden - Konotopa k/ Ożarowa, IUNG Puławy

Do wiodących gospodarstw: Agroturystycznych na terenie innych województw, szkółkarskich, grup producenckich działających na terenie kraju.

d) Konkursy i olimpiady organizowane będą zarówno samodzielnie przez ośrodek jak i przy współpracy z innymi instytucjami i mają one różny zasięg (gminny powiatowy wojewódzki).

1. Najlepsze gospodarstwo ekologiczne i Najlepszy produkt tradycyjny.
2. Bezpieczne gospodarstwo rolne (wspólnie z KRUS).
3. Nasze kulinarne dziedzictwo - smaki regionów (współudział w konkursie).
4. Najpiękniejsza zagroda, posesja, ogród przydomowy (konkursy gminne).
5. Najlepsze gospodarstwo agroturystycznej, obiekt turystyki wiejskiej.
6. V Powiatowy Konkurs Młodych Producentów Rolnych.
7. Olimpiada młodych producentów rolnych.
8. AGROLIGA 2010, w dwóch kategoriach: „Rolnicy”, „Firma”.
9. Sposób na sukces, Farmer roku, Ziele roku. Najlepsza Potrawa Tradycyjna.
10. Najładniejsza zagroda wiejska i Najładniejsza pasieka pszczelarska.
11. O laur Marszałka Województwa Mazowieckiego.
12. Europejskie technologie produkcji pszenicy ozimej (udział w konkursie).

e) Kursy

1. Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy.
2. Agroturystyka dodatkowym źródłem dochodu na wsi.
3. Obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin.
4. Operatorów kombajnów zbożowych, sieczkarni samojezdnych, pras zbierających.
5. Integrowana produkcja jabłek i gruszek.

f) Imprezy w 2010 roku MODR Warszawa będzie organizatorem i współorganizatorem imprez podczas których będą organizowane wystawy płodów rolnych i gospodarstw Agroturystycznych oraz konkursy . Wykaz imprez przedstawia tabela nr. 6

Zestawienie form szkoleniowych planowanych w 2011 roku

Forma szkoleniowa	Plan
Szkolenia z zakresu ekonomiki, w tym:	166
Rachunkowość rolna	20
Przedsiębiorczość	16
Inne z tego zakresu	130
Szkolenia z zakresu technologii produkcji, w tym:	237
<i>Produkcja roślinna</i>	113
<i>Produkcja zwierzęca</i>	57
<i>Produkcja ogrodnicza</i>	38
<i>Inne z tego zakresu</i>	29
Szkolenia z zakresu gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki, w tym:	152
<i>Agroturystyka</i>	45
<i>Produkt regionalny i tradycyjny</i>	42
<i>Inne z zakresu GwiA</i>	65
Szkolenia z zakresu ekologii, w tym:	294
<i>Ekologia i ochrona środowiska</i>	119
<i>Programy rolnośrodowiskowe</i>	175
Szkolenia z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, w tym:	47
<i>Standardy jakościowe żywności</i>	11
<i>Inne z tego zakresu np. zrównoważony rozwój</i>	36
PROW 2007-2013*	439
Cross Compliance	266
Inne szkolenia	5
Razem szkolenia (stacjonarne)	1 606
Pokazy:	388
<i>Produkcja roślinna</i>	103
<i>Produkcja zwierzęca</i>	156
<i>Produkcja ogrodnicza</i>	23
<i>GwiA</i>	75
<i>Ekologia i Ochrona Środowiska</i>	18
<i>Inne</i>	13
Szkolenia wyjazdowe	278
Kursy	191
<i>w tym kursy chemizacyjne</i>	188
Konkursy	69
Olimpiady	41
Imprezy**, (kiermasze wystawy)	115
Razem wszystkie działania	2 688

* bez programów rolnośrodowiskowych ; ** bez imprez GWiA

Zestawienie form pracy doradczej planowanych w 2011 roku

Wyszczególnienie	Plan
Szkolenia stacjonarne	1 606
Pokazy	388
Szkolenia wyjazdowe	278
Kursy	191
Konkursy	69
Olimpiady	41
Imprezy (kiermasze wystawy)	115
Demonstracje (wszystkie)	466
Grupy producentów i rolników	102
Gospodarstwa agroturystyczne	332
Gospodarstwa ekologiczne	1 041

9. Inne rodzaje działalności

9.1 Współpraca z samorządem terytorialnym i rządowymi jednostkami organizacyjnymi

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego będzie kontynuował współpracę z takimi instytucjami jak:

1. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – ochrona i promocja produktów tradycyjnych i regionalnych, organizacja szkoleń, konferencji itp.
2. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – w zakresie preferencyjnych kredytów dla gospodarstw rolnych oraz płatności rolniczych z programu PROW 2007-2013, (szkolenia, wypełnianie wniosków).
3. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie - organizacja szkoleń badanie rynku nawozów mineralnych, opracowanie i realizacja programów, organizacja Dni Przedsiębiorcy Rolnego.
4. Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Filia w Ciechanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku, Starostwo Powiatowe w Płońsku, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Płońsku - organizacja Targów Edukacyjnych oraz warsztatów dla nauczycieli i uczniów odbywających się podczas Targów, udzielanie informacji na temat pomocy finansowej osobom chcącym rozpocząć działalność gospodarczą lub rozwinąć firmę.
5. Urząd Marszałkowski, Departament Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich - podnoszenie jakości usług, promocja turystyki wiejskiej i agroturystyki, promocja regionu, opracowywanie wniosków o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych, współfinansowanie imprez oraz szkoleń,
6. Mazowiecka Izba Rolnicza, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - organizacja szkoleń, konkursów oraz realizacja programów szkoleniowych,
7. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa - ochrona roślin, atestacja opryskiwaczy, sygnalizacja występowania patogenów w uprawach rolniczych, kursy dla rolników z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy.

Samorządy powiatowe i gminne

1. Pomoc w opracowywaniu i realizacji strategii rozwoju gmin dotyczącej rozwoju rolnictwa i agroturystyki, przedsiębiorczości np. wykorzystania dziedzictwa kulturowego i kulinarnego do powiększania dochodów w gospodarstwie domowym oraz pobudzania aktywności środowisk lokalnych, pozyskiwania środków finansowych i organizowania innych imprez lokalnych (dożynki itp.),

2. Propagowanie ochrony środowiska, programów rolnośrodowiskowych i rozwoju gospodarstw ekologicznych, podniesienia estetyki wsi, organizacji konkursów, najładniejsza zagroda wiejska, promowanie produktu lokalnego i zachowania dziedzictwa kulturowego wsi, podtrzymywania tradycji ludowych.
3. Organizacja imprez kulturalnych, prowadzenie szkoleń, pokazów, imprez okolicznościowych, doradztwo fachowe wspólnie z Kołami Gospodyń Wiejskich, Gminnymi Ośrodkami Kultury, Klubami Seniora, lokalnymi stowarzyszeniami, współpraca w zakresie planowania i realizacji programu LEADER.
4. Udział w komisjach powoływanych przez Urzędy Gmin oceniających szkody i straty występujące podczas klęsk żywiołowych i opracowywania szacunków plonów produktów rolnych, sporządzanie zestawień o stanie rolnictwa na terenie powiatów, przekazywanie bieżących informacji dotyczących kredytowania i rachunkowości rolnej.

9.2 Współpraca ze szkołami i uczelniami i instytucjami naukowymi

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego będzie kontynuował współpracę ze szkołami i uczelniami takimi jak:

1. Przedszkola, szkoły podstawowe i ponadgimnazjalne - realizacja programu „Wędrówki Pyzy” oraz projektu „Między Wisłą a Płonką”, kluby 4-H.
2. Rolnicze szkoły ponadgimnazjalne oraz wyższe uczelnie - zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe i studenckie, udostępnianie materiałów do prac dyplomowych, udział w szkoleniach i pokazach.
3. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie – zbieranie materiałów źródłowych (ankiet) do opracowania „Koniunktura w rolnictwie”.
4. SGGW Warszawa - merytoryczne konsultacje z pracownikami naukowymi, zapoznavanie się i upowszechnianie wyników doświadczeń prowadzonych w tych placówkach.
5. Akademia Rolnicza w Lublinie – Zakład Uprawy i Nawożenia Upraw Ogrodniczych w zakresie nawożenia i uprawy roślin ogrodniczych.

Instytuty naukowe

1. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej z zasadami Zwyczajnej Dobrej Praktyki Rolniczej, racjonalne nawożenie i uprawy roli, stosowania nowych agrochemikaliów.
2. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – odnowy biologicznej materiału siewnego i sadzeniakowego w zakresie szacunku plonów ziemniaka.

3. Instytut Ochrony Roślin – ochrona roślin uprawnych oraz prowadzenie bieżących konsultacji dotyczących ochrony przed szkodnikami, chorobami i chwastami.
4. Instytut Warzywnictwa, Sadownictwa i Kwiaciarnictwa – integrowana produkcja owoców, nowe technologie produkcji drzew i krzewów owocowych, pozyskiwanie materiałów szkoleniowych, konsultacje.
5. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy – kalkulacje opłacalności produkcji rolniczej, rachunkowości rolnej i innych realizowanych zadań ekonomicznych oraz zbierania i gromadzenia danych Polskiego FADN.
6. Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w zakresie pozyskania prób ziarna odmian pszenicy do badania jakości.
7. Centrale Nasienne i COBORU Stacja w Kawęczynie– nowości odmianowe zbóż i innych gatunków roślin- organizujemy wyjazdy własnej kadry i rolników w celu zapoznania się z nowymi odmianami i rodami uprawianych gatunków roślin, odnowy biologicznej materiału siewnego i sadzeniakowego.

9.3 Współpraca z innymi podmiotami

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego będzie kontynuował współpracę z firmami takimi jak:

1. Mazowiecki Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej, Mazowieckim Związkiem Hodowców Owiec i Kóz, Siedleckim Oddziałem Polskiego Związku Gołębi Rasowych, Drobiu Ozdobnego i Królików - wystawa zwierząt w Siedlcach.
2. EM WORLD Polska - organizacja seminarium i szkoleń.
3. DLG - organizacja Dni Przedsiębiorcy Rolnego, udział w Feltage i w doświadczeniu „porównanie technologii uprawy pszenicy ozimej”.
4. Mazowiecka Regionalna Organizacja Turystyczna, Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych „Zielone Północne Mazowsze”, Centrum Informacji Turystycznej w Płocku, Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne: Agencja Rozwoju Mazowsza, Stowarzyszenie Twórczości Ludowej i Agroturystyki Lokalna Organizacją Turystyczną „Mazowsze Chopina” - promocja i informacja na temat agroturystyki i turystyki wiejskiej.
5. Fundacja Edukacyjna 4-H w Polsce – realizacja programów dla dzieci i młodzieży.
6. Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego -organizacja konkursu Nasze Kulinarne Dziedzictwo.

7. Firmy chemiczne i nasienne, - Western Seeds Caluse Plantico, Police, Kazgod, Agrosimex, KWS, PIONEER, LIMAGRAIN Dobropasz, Provimi Polska, Polski Związek Producentów Kukurydzy w Poznaniu.
8. Firmy, które zajmują się produkcją pasz i innych produktów dla zwierząt: Sano, Polnet, Intervet, De Laval, LNB Poland, Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt.

9.4. Współpraca ze środkami masowego przekazu

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego będzie kontynuował współpracę ze środkami masowego przekazu poprzez:

1. Przygotowywanie informacji prasowych, reklam i materiałów informacyjno-promocyjnych do prasy, radia i telewizji o ważniejszych wydarzeniach i przedsięwzięciach.
2. Udział dziennikarzy w imprezach, konferencjach organizowanych w MODR.
3. Nawiązanie kontaktów z telewizją publiczną TVP - Programem Agrolinia, Programem I PR, Radiem dla Ciebie, oraz z radiami o zasięgu lokalnym, np. Radio OKO”, Radio Plus, Radio Lipsko, Katolickie Radio Podlasie.
4. Publikację artykułów i wywiadów w czasopismach o zasięgu krajowym i lokalnym.